

(۱) اشاره به سماع صوفیانه‌ای که کننده است (مجاهدان سرمستانه در راه شهادت گام پر می‌دارند).
 (۲) آنچه مبارزه مجاهدان و جانبازان عیان می‌کند این است: در میدان عشق باید معجروح شد.

درس یازدهم

یاران عاشق

۱ یا عاشقی را رعایت کنیم / از یاران عاشق حکایت کنیم (زنده نگاه داشتن یاد [.....])
 از آنها که خونین سحر کرده‌اند / سفر بر مدار خطر کرده‌اند (مبارزه از جان گذشتگان
 از آنها که خورشید فریادشان / دید از گلوی سحرزادشان (فریادی که نوید می‌دهد
 چه جانان چرخ خون می‌زنند / دفع عشق با دست خون می‌زنند
 ۵) به رقصی که بی پای و سر می‌کنند / چنین نغمه عشق سر می‌کنند (۲)
هلا منکر جان و جانان ما / بزن زخم انکار بر جان ما

۹۲- در کدام بیت «غلط املایی» وجود دارد؟
 (۱) سبجه بر کف توبه بر لب دل پر از شوق گناه
 (۲) از سربط و چنگ سراز تلقینم
 (۳) رشکم از پیرهن آید که در آغوش تو خسبد
 (۴) زمانه نیست مگر رزل جوی و رزل پرست

۹۳- کدام گزینه از جنبه تاریخ ادبیات نادرست است؟

- (۱) زاویه دید در درس «آغازگری تنها»، سوم شخص و از زبان مجید واعظی بیان شده است.
- (۲) شخصیت اصلی درس «آغازگری تنها» عباس میرزا است و موضوع این درس مقابله او و سپاهیان ایران در مقابل حمله انگلیسی‌هاست و مربوط به ادبیات پایداری است.
- (۳) زاویه دید متن روان‌خوانی «تا غزل بعد» اول شخص و از زبان اصغر رباط جزی در زندان موصل بیان شده است.
- (۴) شخصیت اصلی درس «تا غزل بعد ...» یک اسیر ایرانی در زندان موصل است که معلم است و درصدد آموزش زندانیان در اسارت است و نمونه‌ای از مقاومت را نشان می‌دهد.

۹۴- بیت‌های «چو بت بکند از آن جا و مال و زر برداشت / به دست خویش به بت‌خانه در فکند آذر برهمنان (پیشوایان هندو) را چندان که دید سر ببرید / بریده به، سر آن کز هدی (دین) بتابد سر» در وصف چه کسی است؟
(۱) ضحاک (۲) مسعود غزنوی (۳) محمود غزنوی (۴) فریدون

۹۵- نوع دستوری «ی» در قافیه‌ی کدام مصراع متفاوت است؟
(۱) تو مر خلق را مایه‌ی نام و نانی
(۲) دریغا تو کز پیش چشمم نهانی
(۳) دلی دیده‌ای تو بدین مهربانی
(۴) همانا که تو ابر گوهرفشانی

قف..... ۳
قف..... ۳
بزن زخم، این مر حسَم عاشق است که بی زخم مردن، غم عاشق است (و استقبال از آن‌ها (پایداری) راه عشق)
مگو سوخت جان من از فرط عشق (نخوشی است هان، اولین شرط عشق)
ببین لاله‌هایی که در باغ ماست (استعاره از میهن) (نخوشند و فریادشان تا خداست)
۱۰. بیا با گل لاله بیعت کنیم که آلاله‌ها را حمایت کنیم (هم صدا با خلق اسماعیل، سیند حسن حسینی)
زنده‌نگاه داشتن یاد شهدا و ادامه راه آنان

۹۶- چند خانه از خانه‌های جدول زیر درست پر نشده است؟

واژه	هم‌معنا	متضاد	هم‌ریشه
ابهت	ترس	زیبونی	بهت
معارض	بی‌رقیب	موافق	تعرض
اکناف	کران‌ها	مراکز	کنف

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۹۷- در متن زیر املای چند واژه نادرست است؟
«قرابین و امارات عدیده به ما می‌گوید که حافظ به حد وسواس به شیوه گفتار خود توجه داشته‌است و شاید یک علت کثرت نسخه‌بدل‌های دیوان خاجه همین باشد که گاهی دو تعبیر، خوب و زیبا و گاهی یکی نقض‌تر و مرجح‌تر است و در هر دو صورت احتمال این که تغییرها از خود حافظ بوده موجب به‌نظر می‌رسد.»
(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۹۸- نوع جمله‌ها در همه ابیات «مربک» است؛ به جز:
 (۱) ساقی از باده از این دست به جام اندازد
 (۲) سراسر بخشش جانان طریق لطف و احسان بود
 (۳) نسیم باد صبا دوشم آگهی آورد
 (۴) باده با محتسب شهر نوشی زنه‌ار

عارفان را همه در شرب مدام اندازد
 اگر تسبیح می‌فرمود اگر زَنار می‌آورد
 که روز محنت و غم رو به کوتاهی آورد
 بخورد باده‌ات و سنگ به جام اندازد

کارگاه متن پژوهی

قلمرو زبانی

۱ معادل معنایی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

..... (فرد ناآگاه) ■ منکر آینه باشد چشم کور (دشمن آینه باشد روی زرد) چشم بستن بر

عمادی شهر یاری

قدرتمندان نیز تسلیم هستند

(ای داور زمانه، ملوک زمانه را جز بر ارادت تو مسیر و مدار نیست)

مسعود سعد سلمان

۲ همان طور که می‌دانید، صفت بیانی، برای توضیح و وصف یک واژه به کار می‌رود. واژه ای

که وصف می‌شود، **موصوف** نام دارد.

مثال: کتاب — خواندنی

موصوف صفت

■ به پرکاربردترین صفت‌های بیانی توجه کنید:

● **مطلق:** پاک، روشن، پاکدل

بن مضارع + نده : شنونده

بن مضارع + ا : گویا

● **فاعلی:** بن مضارع + ان : خندان

بن ماضی / بن مضارع + گار : آفریدگار، آموزگار

بن ماضی + ار : خریدار

● **مفعولی:** بن ماضی + ه / ه (=) : شکفته

www.my-dars.ir

۹۹- شکل هندسی روبه‌رو، نمایانگر کدام قالب شعری است؟

* _____ * _____
 * _____ * _____
 * _____ * _____
 (۴) غزل

(۳) رباعی

(۲) قطعه

(۱) مثنوی

۱۰۰- در کدام گزینه غلط املایی دیده می‌شود؟

- (۱) به شادکامی شب را گذاشتی برخیز / به خدمت ملک شرف روز را بگزار
 (۲) او با سرور باشد او با وقار باشد / لشکرگذار باشد، دشمن شکار باشد
 (۳) هم حق شناس باشد، هم حق گزار باشد / هم در بدی و نیکی منت گزار باشد
 (۴) به چنین اسب‌نشین و به چنین اسب گذر / به چنین اسب گذار و به چنین اسب گزار

● **لیاقت:** مصدر + ی: نوشیدنی

● **نسبی:**

- اسم + ی: آسمانی
- اسم + ین: زرین
- اسم + ینه: سیمینه
- اسم + انی: روحانی
- اسم + انه: کودکانه

■ اکنون مانند نمونه، جدول را کامل کنید.

صفت مفعولی	صفت لیاقت	صفت فاعلی	بن مضارع	فعل
نوشته	نوشتنی	نویسنده	نویس	نوشت
.....	خواندم

قلمرو ادبی

۱ از متن درس، برای هر یک از آرایه‌های ادبی زیر، نمونه‌ای مناسب بیابید و بنویسید.

تشبیه: (.....)

متناقض نما: (.....)

۲ شعر «یاران عاشق» را از نظر قالب و مضمون، با شعر «زاغ و کبک» مقایسه کنید.

۱۰۱- مفهوم بیت زیر، با همه ابیات تناسب دارد؛ به جز ...

- «چه جانانه چرخ جنون می‌زند / دف عشق با دست خون می‌زند»
(۱) پروانگان را هیچ پروایی ز جان نیست / سودای جانان چون بود، پروای جان نیست
(۲) آن شب میان عاشقان شور دگر بود / از اتفاقی تازه قلب شب خبر بود
(۳) تدبیر این یاران عاشق نیز خون است / زین حلقه هر کس بیم جان دارد برون است
(۴) در عشق بازی رشک مجنون‌اند اینان / آلاله‌های غرق در خون‌اند اینان

۱۰۲- جایگاه دستوری واژه «دیگر» در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) لاف از سخن شیرین دیگر نزنم پیش / کین لفظ نمی‌زید آلا ز زبان تو
(۲) گه رفتن آمد به دیگر سرای / مگر نزد یزدان به آیدت جای
(۳) به دیگر شب اندر چو بابک نخفت / همی‌بود با مغزش اندیشه جفت
(۴) به مکنت چون سلیمان است پیر می‌فروش اینک / ز هر خم عالمی دیگر شده زیر نگین او را

قلمرو فکری

۱ در بیت سوم، مقصود از یاران عاشق، چه کسانی است و به کدام ویژگی آنها اشاره شده است؟

۲ در بیت آخر، بر کدام یک از ارزش‌های انقلاب اسلامی تأکید شده است؟

۳ نخست، مفهوم کلی بیت‌های زیر را بنویسید؛ سپس برای هر یک، بیتی متناسب از متن درس بیابید.

الف) ای مرغ سحر، عشق ز پروانه بیاموز کان سوخته را جان شد و آواز نیامد

سعدی

ب) چه از تیر و چه از تیغ، شما روی نتابید که در جوشن عشقید، که از کرب و بلا بید

حمید سبزواری

ک: فرار نمی‌کنید

۴

۱۰۳- مفهوم کدام بیت، با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) این سبک‌بالان که تا عرش جنون سر می‌کشند / آفتاب وصل را چون صبح، در برمی‌کشند
(۲) هر مقام عشق را موقوف زخمی ساختند / بی‌سران در هفت شهر عاشقی سر می‌کشند
(۳) آفتاب دیگرند اینان که روز خصم را / تیره می‌سازند چون از کوه سر برمی‌کشند
(۴) فصل دیگر می‌گشایند از کتاب کربلا / عشق را با جوهر خون نقش دیگر می‌کشند

۱۰۴- مفهوم کدام گزینه با بیت «در ره عشق وطن از سر جان خاسته‌ایم / تا در این ره چه کند همت مردانه ما» قرابت دارد؟

- (۱) در ره فرهنگ و آیین وطن غفلت مورز / ملک بی‌فرهنگ و بی‌آیین، درختی بی‌بر است
(۲) بذل جان در ره ناموس وطن چیزی نیست / بی‌وطن خانه و سر و تن چیزی نیست
(۳) هوای کوی تو از سر نمی‌رود آری / غریب را دل سرگشته با وطن باشد
(۴) تو ای دویده بیابان رنج بهر وطن / به چشم من بنه آن پای پر ز آبله را

